

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Grubba (przewodniczący)

SSN Jacek Błaszczyk

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

Protokolant Kamila Zacharz

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Marka Zajkowskiego,
w sprawie **S.W.**

skazanego z art. 178a § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 11 marca 2026 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gorlicach

z dnia 21 listopada 2024 r., sygn. akt II K 252/24,

**uchyla pkt IV zaskarżonego wyroku i w tym zakresie przekazuje
sprawę Sądowi Rejonowemu w Gorlicach do ponownego
rozpoznania.**

Jacek Błaszczyk

Jerzy Grubba

Włodzimierz Wróbel

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Gorlicach wyrokiem z dnia 21 listopada 2024 r. (sygn. akt II K 252/24), uznał S.W. za winnego tego, że w dniu 11 maja 2024 r. w B. prowadził w

ruchu lądowym po drodze publicznej samochód osobowy marki V. o numerze rejestracyjnym [...], będąc w stanie nietrzeźwości (wyniki pomiarów: 1,12 mg/l; 1,14 mg/l; 1,22 mg/l; 1,15 mg/l), to jest popełnienia czynu z art. 178a § 1 k.k. Za to przestępstwo, przy zastosowaniu art. 37a § 1 k.k., Sąd wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wymiarze 160 stawek dziennych po 25 złotych każda. Nadto, na podstawie art. 42 § 2 k.k., orzeczono wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat, a na podstawie art. 43a § 2 k.k. świadczenie pieniężne w kwocie 5.000 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. W punkcie IV wyroku, na podstawie art. 178a § 5 k.k. w zw. z art. 44b § 1 k.k., Sąd orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa pojazdu mechanicznego – samochodu osobowego marki V. o numerze rejestracyjnym [...].

Wyrok ten uprawomocnił się bez postępowania odwoławczego.

Od powyższego wyroku kasację na niekorzyść oskarżonego wniósł Prokurator Generalny, zaskarżając go w zakresie rozstrzygnięcia o przepadku pojazdu mechanicznego zawartego w pkt IV części dyspozytywnej. Skarżący zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 366 § 1 k.p.k., polegające na zaniechaniu wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, warunkujących orzeczenie przepadku pojazdu mechanicznego, związanych z istnieniem pomiędzy oskarżonym a jego małżonką ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej, w konsekwencji czego, z rażącym i mającym istotny wpływ na treść orzeczenia naruszeniem prawa materialnego, a mianowicie art. 44b § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 178a § 5 k.k., orzeczono na rzecz Skarbu Państwa przepadek samochodu osobowego marki V. o nr rej. [...], w sytuacji gdy nie stanowił on wyłącznej własności oskarżonego, w konsekwencji czego, przy prawidłowym zastosowaniu dyspozycji art. 44b § 2 k.k., w miejsce przepadku pojazdu mechanicznego powinien zostać orzeczony przepadek jego równowartości. Podnosząc ten zarzut, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w Gorlicach do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna, co pozwoliło na jej uwzględnienie w całości. Analiza akt sprawy oraz treść zaskarżonego wyroku prowadzi do wniosku, że Sąd meriti dopuścił się rażącej obrazę przepisów prawa procesowego i materialnego, która miała bezpośredni wpływ na treść rozstrzygnięcia w przedmiocie przepadku. Zgodnie z treścią art. 366 § 1 k.p.k., przewodniczący składu orzekającego jest zobowiązany do wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, co w realiach niniejszego postępowania obejmowało precyzyjne ustalenie stosunków własnościowych dotyczących pojazdu mechanicznego, którym poruszał się sprawca w chwili czynu. Obowiązek ten nabiera szczególnego znaczenia po wejściu w życie przepisów wprowadzających obligatoryjny przepadek pojazdu mechanicznego (art. 44b k.k. w zw. z art. 178a § 5 k.k.), gdyż ustawodawca w sposób jednoznaczny rozróżnił sytuację, w której sprawca jest wyłącznym właścicielem pojazdu, od sytuacji, w której pojazd ten stanowi współwłasność lub wchodzi w skład majątku wspólnego.

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy w Gorlicach, orzekając w punkcie IV przepadek samego pojazdu na podstawie art. 44b § 1 k.k., całkowicie zignorował wynikający z akt sprawy fakt, iż S.W. pozostaje w związku małżeńskim z E.W. Informacja ta wynikała wprost z notatki urzędowej, protokołu przesłuchania podejrzanego oraz danych osobopoznawczych zebranych w trybie art. 213 § 1 k.p.k. Posiadanie przez oskarżonego małżonka stanowiło wystarczający i konieczny sygnał dla Sądu do zbadania, czy samochód marki V. o nr rej. [...] stanowi składnik majątku osobistego oskarżonego, czy też objęty jest ustawową wspólnością majątkową małżeńską. Zgodnie z art. 31 § 1 k.r.o., z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa obejmująca przedmioty nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich. Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie wielokrotnie podkreślał, że figurowanie tylko jednego z małżonków w dowodzie rejestracyjnym pojazdu nie przesądza o jego wyłącznej własności w rozumieniu cywilnoprawnym.

Prawidłowa interpretacja art. 44b § 2 k.k. nakazuje przyjąć, że jeżeli pojazd mechaniczny w czasie popełnienia przestępstwa nie stanowił wyłącznej własności sprawcy – co ma miejsce w przypadku wspólności ustawowej małżeńskiej – sąd nie może orzec przepadku tego pojazdu, lecz jest zobligowany do orzeczenia przepadku

jego równowartości. Orzeczenie przepadku pojazdu będącego przedmiotem współwłasności uderzałoby bezpośrednio w prawa majątkowe osoby trzeciej (małżonka), która nie jest sprawcą przestępstwa, co jest niedopuszczalne na gruncie konstytucyjnej ochrony prawa własności. Sąd Rejonowy, zaniechawszy ustaleń w tym przedmiocie, dopuścił się rażącego naruszenia art. 366 § 1 k.p.k., co skutkowało błędnym zastosowaniem art. 44b § 1 k.k. zamiast § 2 tegoż przepisu. Uchybienie to ma charakter rażący i w sposób oczywisty wpłynęło na treść wyroku, kreując rozstrzygnięcie sprzeczne z obowiązującym stanem prawnym.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy w Gorlicach winien przede wszystkim uzupełnić materiał dowodowy o dokumenty pozwalające ustalić datę nabycia pojazdu oraz ustrój majątkowy panujący w małżeństwie oskarżonego w dacie czynu.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Jacek Błaszczuk

Jerzy Grubba

Włodzimierz Wróbel

[WB]

[r.g.]